

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)

No. (Štev.) 32.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES.

6. avgusta (agosto) 1959

Boj za mladino

Komunizem nikdar ne nastopa pod svojim imenom, kadar skuša prodirati v nekomunistične dežele. Vedno najde v ta namen kako prijetno blagodneče ime. Tudi ne pove pravih ciljev, ki jih zasleduje. Nasprotno! Skriva jih. Kot navidezne cilje pa postavi tisto, kar si ljudje želijo, pa naj je izvedljivo ali ne, ali, kar je v danih okolnostih najbolj vabljivo. Posebno važnost polagajo voditelji mednarodnega komunizma, da pri takih akcijah ne stopajo v ospredje znani komunisti, ampak razdelijo vodilne vloge med razne nepoznane osebe, ali pa na osebe, ki so znane na kakem nepolitičnem področju udejstvovanja. Tu z veseljem sprejemajo zlasti kulturne delavce. Zelo dobrodošli so jim pa disidenti, ali nezadovoljniji protikomunističnih strank.

Akcij s temi oznakami so mednarodni komunisti v svetu organizirali že precej. Razne “ljudske fronte”, in organizacije “za človečanske pravice”, za “kulturno zblíževanje”, za “osvoboditev političnih ječnikov” so temu dokaz. Tudi v Južni Ameriki ne manjka takih tvorb. Mi Slovenci pa smo med II. svetovno vojno doživeli kako je komunistična internacionala po navedenih načelih za časa okupacije pod imenom Osvobodilna fronta sprožila komunistično revolucijo. Dobro nam je še v spominu njihova taktika, njihova propaganda in sredstva, ki so se jih posluževali pri zavajanju množic in uničevanju nasprotnika.

Po tem znanem receptu je sovjetska komunistična centrala organizirala mednarodno mladinsko prireditve, katere skriti namen je bil nedvomno zanesti kliče komunističnega razkrajanja v mladinske in študentske organizacije na zapadu. Ta prireditve je sedmi mladinski in dijaški festival, ki se je začel 26. julija na Dunaju. Celotna prireditev tega festivala ima nekaj prav zanimivih značilnosti: Dasí so bili vsi dosedanja podobni festivali za železno zaveso, so komunistični voditelji za letošnji festival izbrali Dunaj, glavno mesto nevtralne Avstrije. Vsej prireditvi so dali nad vse blagodneče in vabljivo ime: “Sedmi svetovni festival mladine in študentov za mir in prijateljstvo.” Na program niso postavili prav nič političnega, pač pa razne športne tekme, kulturne prireditve, koncerte, filmske predstave, razstave itd.

Več mesecev pred začetkom festivala je “Stalna komisija mednarodnega pripravljalnega komiteja za sedmi svetovni festival mladine in študentov za mir in prijateljstvo” delovala na Dunaju ter pognala v tek ogromen propagandni stroj: Poseben časopis, na sto in sto tisoče letakov, informacijske biljete. Naštevali so vse mogoče narode, ki bodo sodelovali in od folklornih skupin iz Mongolije preko čudežnega otroka iz Venezuele — vse je bilo vključeno v ta veliki propagandni stroj. Milijone in milijone dolarjev so žrtvovali prireditelji za pripravo tega mednarodnega festivala. Samo osrednja pisarna je mesece in mesece zaposljevala nad 100 nameščenec. Na vodilna mesta raznih sekcij niso postavili kakih znanih komunistov, ampak razna neznanca imena, ali imena, primerna za zavajanje javnega mnenja. Na kongres so bili povabljeni zastopniki mladine in študentov iz najrazličnejših krajev sveta. Niso pozabili niti mladinskih organizacij krščansko-demokratskih strank v Južni Ameriki.

Na prvi pogled je izgledalo, da so komunisti vso prireditev tako spretno pripravili, da jim je stoo odstotni uspeh zagotovljen.

Pa ni šlo tako gladko. Že pri kraju samem so se uračunali. Avstrija je res nevtralna država in zato kaj primerna za “nepolitične” prireditve. Toda prireditelji so pozabili, da je bila Avstrija dolgo vrsto let okupirana po sovjetih in da so zato Avstrijci temeljito spoznali komunistični slovar. Dobro so razumeli, kaj pomeni pri komunistih mir, prijateljstvo in demokracija. Zato je bilo javno mnenje ogorčeno, da je vlada sploh dovolila, da je prireditev na Dunaju. Mladinske nekomunistične organizacije so stopile v protiofenzivo. Razkrinkale so laž, da je to nevtralni festival, ne pa komunistični. Ugotovile so namreč in objavile, da

Jesen konferenc

V zgodovini odnosov med Zahodom in Vzhodom po drugi svetovni vojni se je v tork, 3. avgusta t. l. pripetil dogodek, ki bo verjetno imel odločilne posledice za nadaljni politični, gospodarski in socialni razvoj človeštva.

V Washingtonu in v Moskvi, v dveh najsprotujočih si polih svetovnega dogajanja, so istočasno objavili, da sta sedanji vodji dveh diametralno si nasprotnih političnih sistemov sklenila izmenjati si letošnjo jesen obiske. Hruščev bo sredi septembra prišel na obisk v USA, Eisenhower pa mu bo vrnil obisk v Moskvi v oktobru ali novembru.

Eisenhowerjeva “skrivnost”

V Washingtonu je Eisenhower za objavo te presenetljive novice na hitro sklical tiskovno konferenco, medtem ko je iz Moskve zadonel glas moskovskega radia o isti zadevi. Eisenhower je izjavil, da se je že ves mesec julij v tem smislu dopisoval s Hruščevom in da je bila to “ena njegovih največjih skrivnosti”, za katero ni vedel tik do svojega odhoda v Moskvo niti podpredsednik Nixon. Dva odločujoča moža dveh danes najmočnejših držav sta se med seboj sporazumela, da si izmenjata obisk. Eisenhower in Hruščev trdita, da bo ta izmenjava pripomogla k boljšemu razumevanju obeh vladarjev, da bosta mogla lažje spoznati narode eden drugega, da bosta lažje ugotovila, kaj njuni državi imata, kam stremita in kako. V obeh objavah, iz Moskve in iz Washingtona, je zadelo po presenečenem svetu kopica obrablenih fraz o boljšem medsebojnem spoznavanju obeh sistemov, kakor da Kremelj ne bi do dna poznal severnoameriškega gospodarstva, politike in vojske in kakor da Washington ne bi že zdavnaj vedel, da je ZSSR prav tako dobro pripravljena na vojno, da ostajajo milijoni ljudi sužnji komunističnega sistema in da je nespremenljivi cilj Kremlja končna osvojitve vsega sveta.

Za temi kraljicami se skriva na Zahodu pobožna želja, odmakniti odločilni korak v Berlinu čim dlje v bodočnost, na Vzhodu pa preračunan načrt o čim bolj temeljitim izkoriščanju zahodnega strahu pred odločljivo.

Zeneva na mrtvi točki

Konferenca v Ženevi je namreč — kakor doslej sleherni konferenca s sovjeti — zašla na mrtvo točko. Po tolikem neutemeljenem upanju zahodnjakov, da bo Gromikov prišel na drugi del zasedanja v Ženevo z novimi, za Zahod sprejemljivimi predlogi za rešitev berlinskega in nemškega problema, je že po nekaj sejah postalo očitno, da v Moskvi niso ne samo spremenili svojega stališča, pač pa ga celo poostrili, ko so najodločneje postavili zahtevo, da za-

je glavna pisarna v hiši, ki je last znane komunistke in glavni najemnik je znan avstrijski komunist. V glavnem stanu komisije za festival so bili vodilni komunisti iz Francije, Italije in Rusije. Vsi protovoljni sodelavci za pripravo tega “nepolitičnega festivala” so bili komunisti. Stroške za festival so prevzela Rusija, Kitajska in ruski sateliti.

Ko so avstrijske protikomunistične mladinske organizacije vse to razkrile, so organizirale same razne športne prireditve, razstave, kulturne prireditve, na katere so povabile udeležence festivala iz držav za železno zaveso; pokazale so jim življenje mladine in študentov v svobodi in svobodni svet.

Mnoge inozemske delegacije, ki so bile povabljene na festival, so svojo udeležbo odklonile z utemeljitvijo, da je to komunistična propagandna prireditev. Med drugimi sta to storili dve največji krščansko-demokratski mladinski organizaciji Južne Amerike in sicer venezolanska in čilenska. Številna severnoameriška delegacija pa, ki se je festivala udeležila, je ob par prilikah uprizorila dejanski spopad z delegati iz dežel za železno zaveso.

Posebno hud udarec pa je prirediteljem tega komunističnega propagandnega festivala zadal avstrijski svobodni tisk. Prireditelji bi bili zadovoljni, ko bi tisk vsaj napadal ta festival, ga kritiziral ali karkoli pisal o njem. Avstrijski časopisi pa so se poslužili močnejše-

hodnjaki skrijó svoje zasedbene sile v Berlinu na neznatno število in da pristanejo na ustanovitev mešane zahodnozahodnonemške komisije za pripravo združenja obeh Nemčij. V tem slučaju je Kremelj milostno podaljšal rok nespremenjenega statusa Berlina za nekaj mesecev.

Herterjeve težave

Novi severnoameriški zunanji minister Herter, ki je s toliko propagando začel svojo službeno pot in se s toliko odločnostjo vrgel med kamne sovjetskega propagandno-političnega mlina, je v Ženevi iz dneva v dan moral upoglavljati, da je s sovjeti znal njegov prednik Dulles v mnogih stvareh uspešnejše postopati, ko je enostavno z brutalnim nastopom raje zaprl usta komunističnemu nasprotniku in vsemu svetu, ne meneč se za viharj oporekanja mnogih zahodnih navidez, kakor pa da bi z njim še brezplodno izgubljal dragoceni čas. Dulles se je raje pognal v graditev brezštevilnih vojaških in pomorskih oporišč okoli sovjetskega imperija in v vojaške intervencije proti komunizmu. Ta oporišča in te vojaške intervencije so se izkazale kot edino uspešno orožje proti nadaljni sovjetski ekspanziji.

Herterju pa tudi ta oporišča niso dosti služila za oporo v Ženevi. — Gromikovih očitkov o teh oporiščih ni znal odločno zavrniti —, ker se je moral na drugi strani boriti še s sovražnikom razdvojenosti med zavezniki, ko mu je Anglija, večno v strahu pred prvimi sovjetskimi atomskim udarcem, dobesedno skakala v hrbet v osebi svojega zunanje ministra Lloydja, ki je na vse načine delal prav za prav samo za sklicanje vrhovne konference, ne pa za rešitev berlinskega in nemškega problema, kar je bil namen ženevske konference.

Zapuščeni De Gaulle

Francija z De Gaulleom je, ker še nima svoje atomske bombe in ker se Anglija in USA še vedno ne moreta otresti Rooseveltovega medvojnega zaničevanja De Gaullea, ostajala skupno s svojim bivšim sovražnikom Nemcem v ozadju, kot drugovrstna sila, ki je nekako samo po sili razmer, zaradi številke, sedela za zeleno mizo v Ženevi. In De Gaulle je v zadnjih dneh konference zapustil celo kancler Adenauer, ko je ta iznenada ugotovil, da bi bila vrhovna konferenca edina uspešna pot do — česa? V takem vzdušju so se zahodnjaki ponižali pred sovjeti še v toliko, da so sklenili, da konferenca v Ženevi, ki naj se konča v sredo, 5. t. m., ne bo proglašena za “neuspešno in nasilno končano”, da ne bi “užalili” Moskve, pač pa da jo bodo smatrali za “prekinjeno, z namenom, da bo mogoče čim prej pripraviti vrhovno konferenco.”

ga orožja, kakor direktne napadanja, in ta je, da o festivalu sploh nič ne pišejo. Niso naznanili njegovega začetka, niti ne poročajo o prireditvah. Vodilni dunajski listi pravijo, da je to v skladu z miselnostjo njihovih bralcev in da komunističnim propagandnim vojskovodjem nočejo iti na roko v tem smislu, da bi jim delali kakršnokoli propagando.

Iz vsega tega izhaja, da komunistom na Dunaju v teh dneh njihov načrt ne ne uspeva tako, kot so mislili. To dokazuje tudi dejstvo, da so morali prireditelji znatno pomnožiti število tajne policije med udeleženci iz držav za železno zaveso in tako se čudno spogledujejo med seboj, ko so se naenkrat pojavili med njimi še številnejši “mladeniči”, in “študentje”, stari okrog 50 let ali več. Vse to pa ni moglo preprečiti, da ne bi bili mnogi člani delegacij iz dežel za železno zaveso prisiljeni avstrijske vlado za politični azil, ker se nočejo več vrniti domov.

Dunajski sedmi festival dokazuje, da se na najrazličnejših bojiščih bojuje boj med vzhodom in zahodom, med svobodo in tiranijo, med krščanstvom in njegovimi nasprotniki. Dunajski festival pa tudi dokazuje, da komunistična strategija ni vsemogočna, kadar se ji odločno postavijo nasproti. In to daje utemeljeno upanje, da bo končno zmagal v borbi za duše svobodoljubni zapad, da bo zmagalo krščanstvo, kakor je zmagalo leta 1683 tudi na Dunaju, ko je porazilo vojsko Sulejmana Silnega.

Odmevi ameriško-sovjetske objave

Odmevi moskovske in washingtonske istočasne objave o izmenjavi obiskov Hruščeva in Eisenhowerja, na katerih da oba vladarja “ne bosta sklepala o svetovnih problemih, ampak si hočeta samo ogledati dežele in prebivalstvo drugega”, so bili po vseh zahodnih prestolnicah pozitivni.

V USA so mnogi kongresniki zadovoljivo komentirali novice, zlasti devet guvernerjev, ki so pred nedavnim obiskali ZSSR. Ti so že po svoji vrnitvi v USA predlagali Eisenhowerju sestanek s Hruščevom. Med senatorji je bil doslej samo Capehart, član senatnega zunanjepolitičnega odbora, ki je proti obisku Hruščeva protestiral z besedami: “V preteklosti smo odklanjali vabila diktatorjem, ki so bili do nas prijateljsko razpoloženi — Peron, Tito, Franco.

Nixon iz Moskve v Varšavo

Nixon, ki je še v ZSSR previdno dal slutiti, da se pripravljala vabila Hruščevu v USA — vsled česar je Eisenhower ameriški časnikarjem razburjeno na neki tiskovni konferenci pretekli teden izjavil, da “Nixon o tem more nič odločati” —, je po kratkem obisku v Sverdlovsku v uralskem rudniškem področju, kjer je doživel za sovjetske razmere izredno navdušen sprejem, odšel nazaj v Moskvo, od koder je po radiu in televiziji v kratkem govoru ruskemu narodu izjavil, da “se bo doba strahu, sumničen in napetosti nadaljevala”, če bo ZSSR še nadalje poskušala komunistizirati druge narode. “USA in ZSSR želita mir, imata vsaka svoja sredstva za dosego svojih ciljev, toda nobena si ne dovolj, da bi jima kdo ukazoval...” Nixon je napadel komunistično frazo o “sožitju, ki je popolnoma neuporabna in negativna”, kajti “pomeni, da mora ostati svet razdeljen v dva tabora z zidom strahu in sovraštva med njima. Kar danes potrebujemo, nista dva svetova, pač pa en sam svet, kjer morejo narodi po svoji volji izbirati med sistemi, toda kjer je med njimi možna popolnoma svobodna izmenjava stikov vseh vrst”. Nixon je dodal: “Strinjam se z delavcem v Novosibirskem, ko mi je dejal:

IZ TEDNA V TEDEN

V čilskem Santiagu zaključujejo zadnje priprave za konferenco diplomatskih predstavnikov 21 ameriških držav. Proti tej konferenci so na delu tudi levčarji, kot smo omenili že zadnjič. Predstavniki čilske Fronte ljudske akcije, ki jo vodijo komunisti in socialisti, so skupno z Dijaško zvezo ter Delavsko centralo napovedali veliko javno zborovanje v Santiagu na trgu, ki je samo nekaj sto metrov oddaljeno od hotela, v katerem bo konferenca predstavnikov ameriških držav. Tako v Santiagu, kakor drugod v Južni Ameriki, se čudijo, kako je v to rečo družbo zaplavala tudi krščansko-demokratska stranka, ki je tudi med organizatorji tega javnega zborovanja, na katerem naj bi bil glavni govornik kubanski Fidel Castro. Čilske oblasti so to zborovanje sicer prepovedala, vendar pa ni izključeno, da bodo levčarji skušali na druge načine motiti mirnem potek zasedanja. Za Kubo doslej še ni gotovo, če bo na zasedanje sploh prišla. To je povedal zunanji minister, Raul Roa, ki je nezadovoljen s konferenco zaradi tega, ker je na dnevnem redu samo razprava o položaju v Karibskem področju, ne pa tudi točka, ki bi obravnavala gospodarski položaj južnoameriških držav.

Čilska vojna mornarica je povečala varnostno službo ob obali. V bližini pristanišča Caldera so namreč ugotovili tujo podmornico.

V Braziliji imajo novega zunanje ministra. Na ta položaj je imenovan social-demokratski poslanec in industrialec iz Sao Paula Horacio Lafer.

Predsednik republike Peru dr. Prado je zaprosil kongres za širša pooblastila za možnost uspešnejšega nastopanja proti komunistični delavnosti. Svojo prošnjo utemeljuje z dejstvom, da si je vodstvo svetovnega komunizma izbralo za pozorišče svojega sedanjega razdiralnega delovanja prvenstveno prav Južno Ameriko.

V mestu San Juan v Puerto Rico je večja skupina pristašev neodvisne stran-

Sedaj pa smo povabili k nam največje-ga diktatorja sploh.”

V Evropi je bila najbolj zadovoljna britanska vlada, najmanj pa francoska, kjer so iz okolice De Gaullea izjavili, da “De Gaulle ni bil vprašan za svet, pač pa enostavno samo obveščen o Eisenhowerjevi odločitvi”.

Damoklejev meč

Tako danes svetovna javnost čaka na vrsto konferenc: Hruščeva z Eisenhowerjem v Washingtonu, Eisenhowerja s Hruščevom v Moskvi. Pred odhodom v Moskvo se namerava Eisenhower sestati še z Macmillanom in De Gaulleom in morda z Adenauerjem. Berlin in razdeljena Nemčija pa bosta ves ta čas visela kot Damoklejev meč na svetom, katerega nit more Moskva vsak trenutek prestriči.

“Pojdimo na Luno skupaj.” Končal je govor z izjavo: “Svet danes potrebuje odprta mesta, odkrite misli in odprta srca. Svobodno tekmovalno ne samo v gradnji najboljših tovarov, pač pa v graditvi boljšega življenja za vse ljudi.”

Kljub temu, da so sovjeti obljubili, da bodo Nixonov govor prenašali tako, da ga bodo v USA mogli poslušati brez motenj, je bil v USA sprejem tako slah, da so ga morali prekiniti ter so radijske postaje dajale Nixonov govor v izveč-kih.

Iz ZSSR je Nixon odletel v Varšavo, kjer ga je na letališču pričakala velika množica Poljakov. Na poti z letališča v mesto so ga množice dobesedno zasule s cvetjem, tako da je moral večkrat metati cvetje iz avtomobila na cesto. Poljaki so mu klicali “Živijo, Nixon!” in “Živela Amerika!” ter se v več vrstah v globino razpostavili vzdolž celotne poti od letališča do mesta.

Nixon je v Varšavi imel dolge razgovore z Gomulko, Cierankiewiczem in Rapackim, ter z drugimi poljskimi komunističnimi vodji. Razpravljali so o Hruščevem obisku v USA in Eisenhowerjem v Moskvi ter o problemih poljskih odnosov z ZSSR na eni strani in Nemčijo na drugi.

ke demonstrirala proti Severni Ameriki ter zahtevala neodvisnost za Puerto Rico.

Države v Karibskem področju se še naprej med seboj obtožujejo, da se največ pripravljajo napadi na raznih mestih. Tako je sedaj kubanski zunanji minister vedel povedati, da je za napad na Kubo v Dominikanski republik pripravljanih že kar 26.000 mož. Severnoameriška policija je pa v Miami res zapravila večjo količino orožja, ki so ga zbrali nasprotniki Fidel Castra ter so ga hoteli z letalom spraviti na varno mesto.

Angleška kraljica Elizabeta je zaključila 45 dnevni obisk Kanadi. Potovanje in razni sprejemi so bili zanjo tako naporni, da je nazadnje skoro zbolela.

Glavni tajnik Organizacije združenih narodov Hammarskjöld je imel v Parizu daljši razgovor s predsednikom republike generalom De Gaulle-om. Razgovor se je po mnenju časnikarjev nanašal na prihodnje zasedanje OZN ter z namero nekaterih držav, da bi maroško in alžirsko vprašanje znova spravile pred to svetovno ustanovo. Lani so se v razpravi o tih vprašanjih Severni Amerikanci držali ob strani, kar so Francozi zelo zamerili, ker žele, da se ZAD postavijo čisto jasno na francosko stran. Skoro istočasno so bile v mestu Casablanca velike protifrancoške demonstracije. Skrajni maroški desničarji se zahtevali takojšnjo prekinitve vseh stikov s Francozi.

V Španiji bodo delavstvo po tovarnah tudi lahko mobilizirali, če bi bilo to potrebno za koristi države. Tako pooblastilo je dobil Franco v parlamentu za ureditev narodnega gospodarstva.

Na Siciliji je pokrajinsko vlado sestavil demokristjanski disident Silvio Milazzo. Na ta položaj je bil izvoljen s pomočjo komunistov.

V Stockholmu na švedskem zaseda IV. svetovni judovski kongres. Navzočih je 300 delegatov iz 45 držav.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dr. MIHA KREK

Ob 30 letnici dr. Mačka

Dr. Vladko Maček, predsednik Hrvatske kmetijske stranke in Hrvatskega narodnega zastopstva, praznuje te dni osemdesetletnico svojega življenja. To redko slovesnost mora obhajati kot politični emigrant daleč od doma v Washingtonu, D. C. v Združenih državah. Vendar bo ta obletnica imela svoje prisrčne in pomembne odmeve povsod po svetu kjer žive Hrvati in njihovi prijatelji.

Dr. Vladko Maček je odgovorni nosilec in krmar politike hrvatskega naroda v zadnjih desetletjih. Pod njegovim predsedstvom se je Hrvatska kmetijska stranka razrasla v hrvatski narodni pokret s tako silo, da je vse druge politične skupine na Hrvatskem ali prisilila k prestanku ali pa jih potisnila v politično brezpomembnost. Ni čuda, da Hrvati smatrajo vsak dr. Mačkov jubilej za svoj narodni praznik.

V domovini se je ob vsakem rojstnem dnevu dr. Mačka Hrvatska okitila z narodnimi zastavami in Zagreb je bil pozorišče praznovanja, sprevedov, koncertov in manifestacij, ki se jih je udeleževal ves narod in so izžarevale, in odmevale eno samo, splošno, globoko-pristno in iskreno ljubezen do človeka, ki je posebljen program javnega življenja in hotenja Hrvatov.

Odkod je zrastle politični lik dr. Vladka Mačka in kaj mu je dalo nedeljeno ljubezen vsega hrvatskega naroda? Vsa njegova miselnost se vrti okoli kmetijske družine, vsa ljubezen je posvečena kmetškemu človeku in njegovemu napredku, vsak skrb delu za dobrobit kmetijskega ljudstva. Tako zelo je vse javno življenje in delo prevečala ta misel, da je zahteval, naj vsi stanovalci in vse narodove politične moči najprej in pred vsem skrbe, da bo kmetijska družina močna in zdrava, kajti, če je kmetijski stan zdrav in krepek — tako je učil — bo ves narod močan in zmožen največjih in najlepših del. Da bi bil svojim kmetom dejansko enak, da bi z njimi prenašala dnevne skrbi in težave, da bi jim bil vzor v dnevnem življenju in trpljenju, je — dasi odvetnik po poklicu — šel na kmetijo in se ves posvetil obdelovanju zemlje in pridobivanju na njej.

Kmetov uspeh je odvisen od božje dobrote, trdega dela in dobrega soseda. To osnovno pravilo, ta resnica je dr. Mačka vodila v preprosto pa pobožno pojmovanje odnosov človeka do stvarnika. Zato je v svojem političnem nastopanju odločno branil složno delovanje verskih in civilnih oblasti, ki naj vsaka v svojem delokrogu, kjerkoli je treba pa skupno, pomoreta ljudstvu, da bo živele v mirni družbi, kjer naj krepost, socialna pravičnost, poštenje in ljubezen imajo svojo polno veljavo.

On je apostol ljubezni do dela, časti in pomena trdega dela. Seveda ni nikoli opustil, da posebej izrazi svojo ljubezen do poljedelčevih žuljev in znojca, ki pada s čela na grudo, pa je vendar njegova pisana in govorna beseda vedno slavospev delu, vsakemu poštenemu in koristnemu delu kot viru zdravega napredka in prvemu pogoju blagostanja. Da bi se izboljšali pogoji in učinki dela, je pod njegovim vodstvom vzcvetela splošna prosvetna organizacija, združena gospodarska skupnost in domača obrt, ki je posebej imela namen ohranjati narodno izročilo v gospodarstvu, gospodinjstvu in noši in ohranjati kmetjsko ljudstvo neodvisno v bistvenih življenjskih potrebah.

Lepo življenje na vasi je v največji meri odvisno od dobrega soseditva. Na pravičnosti in vzajemnem spoštovanju temelječi mir med sosedi je bil in je za dr. Mačka toliko vrednota, je postal karakteristika njegovega narodnega dela tako zelo, da so ga nazivali hrvatskim Gandijem. Naj je govoril na vaškem zboru, z mestne tribune, s parlamentarne ali vladne klopi ali pa kot politični obtoženeц pred sodiščem, so njegova usta govorila o miru in vzajemnosti, branila sicer pravico za največjo odločnostjo, a besede sovraštva ni bilo iz njih, tudi v najhujših spopadih ne.

Če pomislimo, da je vodil hrvatsko narodno politiko v dobi po nasilni smrti Radičević, preko diktatur, političnih bojov in izjalovljenih sporazumov in vemo, da je mož v vseh teh viharjih vztrajal zvest svojemu "mirotvorstvu", se nam zasveti ta njegova značilnost v bisernih odsevih, ki so metali svojo blagodejnost na vse njegovo delovanje kot politika in državnik.

Da bi pospeševal politični notranji mir, je sprejel nosilstvo opozicijske kandidatne liste vseh strank in skupin, da bi nastal mir med Hrvati in Srbi, je sklenil sporazum s princem regentom in vladno Dragišo Cvetkovića in da bi ohrani-

nil mir vsem, se je boril zanj do zadnjega dne predvojnne Jugoslavije.

Ljubezen, ki v tako čudoviti meri veže vse demokratične Hrvate na osebnost dr. Mačka, menda nikdar ne bi dosegla toliko trajne topline in splošno vsenarodnega značaja, če bi ne bila prekaljena v trpljenju, izrecnem trpljenju ene osebe za koristi vsega naroda. Nekaj desetletij svojega življenja je dr. Maček presedel po ječah, konfinacijah, priporih in izgnanstvu, edinole, ker je branil, neustrašeno, odločno branil koristi hrvatskega naroda, kakor jih je po svoji vesti najbolje razumel in dojel.

Njegovi govori pred državnimi sodišči v obrambo hrvatske politike so mu prinesli več in trajnejših privržencev kot vsa politična organizacija. Tedaj govori čustvo, čustvo usmiljenja, do človeka — junaka, ki očitno trpi zaradi drugih, radi vseh, radi naroda. Tedaj je zagorela ljubezen v plamenu, ki je šel preko cele Hrvatske in še ogreva vse Hrvate. Tedaj je dr. Maček postal tudi v širšem demokratičnem svetu znan kot mučenik-junak svojega političnega prepričanja.

Jasno, da za takega človeka kristalno čistih in poštenih namenov v političnem življenju ni bilo mesta niti v fašistično-nacistični Pavelčević vavzalni državi, niti pod komunistično diktaturo. Zato je dobo vojne preživel po zaporih in v konfinaciji, v dobi komunistične diktature pa živi v izgnanstvu. Po mojem prepričanju ni na svetu človeka, ki bi ga bolj bolelo vse hudo in zlo, ki se je zgo-

BRALI SMO...**BOŽIDAR VLAJIČ: SKUPNA DRŽAVA — ŽIVLJENSKA POTREBA SRBOV, HRVATOV IN SLOVENCEV**

V North Harrow v Angliji izhaja emigrantska politična revija "Naša Reč", ki politične dogodke tako v domovini, kakor v jugoslovanski emigraciji presoja s stališča srbske demokratske stranke. Revija je bila pred 11 leti in pol ustanovljena v Franciji, kjer je 1. januarja 1948 izšla prva številka kot razmnoženina. Pozneje so revijo prenesli v Anglijo, kjer še vedno izhaja kot glasilo Zveze Oslobojencev. Številka za meseca junij in julij je stota številka. Torej jubilejna. Zato je v reviji več člankov, ki pojasnjujejo nastanek in težave lista odnosno revije. Zanimivo je poročilo o finančnem stanju lista. Iz njega je namreč razvidno, da so bili naročniki zelo neredni v plačevanju naročnine. Blagajnik navaja, da bi se list mogel vzdrževati približno pol leta s samo naročnino, če bi jo vsi naročniki pravočasno in v redu plačali, deficit bi pa morali kriti z drugimi prispevki. Zaradi nerednosti v plačevanju naročnine so pa večino vseh izdatkov za list morali nositi tisti, ki so darovali v tiskovni sklad revije, to so bile članice Zveze Oslobojencev in posamezniki.

V uvodnem članku "Jubilarni broj" uredništvo revije napoveduje, da bo s svojim delom nadaljevalo, čeprav trenutno ni izgledov, da bi se stvarni politični položaj lahko kmalu uspešno razvil do take stopnje, da bi narod doma resnično dosegel pravo osvoboditev. Toda kljub temu uredništvo revije "Naša Reč" svoja izvajanja zaključuje s pozivom: "Mi gremo naprej, v borbi in delu za osvoboditev, nasproti osvobojevanju, pa ne samo osvoboditvi materialne in fizične oblasti komunizma, ki je trenutno na oblasti v Jugoslaviji, temveč želimo iti nasproti tudi osvoboditvi zablod in strasti preteklosti".

V jubilejni številki politične revije "Naša Reč" je po poleg ostalega zanimivega gradiva objavljeno pod zaglavjem "Iz Zveze Oslobojencev" tudi poročilo o ustnem časopisu v Halifaxu. Na sestanku v tem mestu je 18. maja t. l. govoril biv. minister Božidar Vlaič.

G. Božidar Vlaič je v srbski politični zgodovini znana osebnost. V demokratski stranki je z pok. Milanom Grolom ter Savkom Dukancem sestavljal trojko, ki je predstavljala najintimnejše sodelavce pokojnega dolgoletnega šefa srbske demokratske stranke prof. Ljube Davidovića. Po Davidovičevih navodilih je za stranko opravljal najbolj zaupne misije. Zlasti je g. Božidar Vlaič igral vedno vidno vlogo v naporih srbskih demokratskih strank za doseg sporazuma s Hrvati. Visoko je cenil delo pok. dr. Korošca za državo in slovenski narod, kajti g. Božidar Vlaič je bil in je ostal tudi v emigraciji velik in iskren prijatelj Slovencev ter je vedno zagovarjal tako ureditev države, da bi bili v njej zadovoljni tako Srbi, kakor Hrvati in Slovenci.

Na sestanku v Halifaxu je pa govoril

dilo v Hrvatski v dobi ustaškega režima. Nič se ne motim, če trdim, da smatra tiste zločine za najhujšo nesrečo, ki je mogla doleteti Hrvate. Danes smatra komunistično diktaturo za tisto osnovno zlo, proti kateremu bi morali vsi svobodoljubni ljudje združiti vse svoje moči, da jo končajo.

Kot bratski in sosedni narod, ki iskreno želimo vse dobro Hrvatom, jim iz srca čestitamo, da jim je dal Bog vodilnega zastopnika takega vzora poštenosti in požrtvovalnosti v javnem delu. Paturdi svoje razloge imamo, da voščimo dr. Mačku še dolgo in srečno življenje, ki naj bo ovcenčan z novimi uspehi za srečo Hrvatske, Hrvatov in vseh slovenskih narodov na jugovhodu Evrope. Že to je veliko, da je vsaka naša narodna zahteva našla v dr. Mačku v preteklosti odločnega podpornika in zagovornika, pa vendar to ni glavno. Glavna in neprecenljiva vrednost dr. Mačka za sedanost in bodočnost je v tem, da se nanj in njegovo besedo lahko zanesesh kot skalo, da vemo, da je mirno in prijateljsko sožitje naših narodov cilj njegovih političnih prizadevanj.

Sožitje, ki naj sloni na odločitvah ljudstva in njegovih demokratičnih ustanov, ki naj v najvišji možni meri čuva individualnost in suverenost vsakega naroda, a skupne interesne točke rešuje v največji blagor vseh v poštenem sporazumu. Može, dr. Mačkove prekaljenosti v političnem delu, njegove ljubezni do svobode in miru bodo potrebovali narodi zlasti, ko se bodo kopali iz sedanje zmede v novo dobo. Bog ga ohrani! Še mnogo srečnih let mu daj!

KOROŠKA**PRVI JAVNI NASTOP SLOVENSKE GIMNAZIJE**

Po dvehletnem delovanju v učilnicah je Državna realna gimnazija za Slovence v Celovcu priredila javni nastop ob zaključku šolskega leta. Mladina je pokazala predstavnikom oblasti, staršem in povabljenim gostom, kaj se je naučila in kako so jo vzgojili profesorji. Naslednji dan, 7. junija pa so prireditev ponovili za vse Slovence, ki so prihтели iz vseh strani Koroške. Tako se je ta prireditev razvila v pravo narodno slavo.

Premiero so obiskali zastopniki cerkvenih in državnih oblasti. Prireditev je otvoril ravnatelj gimnazije dr. J. Tischler, ki je v kratkih besedah orisal nastanek šole in se zahvalil vsem, ki karkorkoli sodelujejo in pomagajo pri reševanju vprašanj, ki vedno znova nastajajo.

Sam spored akademije je tolmačil v obeh jezikih prof. F. Inzko. V uvodu se je v imenu profsorskega zbora zahvalil

IZ TEDNA V TEDEN**(Nadaljevanje s 1. strani)**

Predsednik Združene arabske republike Naser je postal znova zgovoren in bojevit. V zadnjem govoru je judé kar pozival na "odločilni" boj.

Kerala je edina indijska država, v kateri so komunisti znali preslepiti ljudstvo, izkoristiti njegovo revščino ter ga pridobiti, da je glasovalo zanje in jih tako spravilo na oblast. Ko so pa komunisti dosegli svoj cilj, se za potrebe ljudstva niso več dosti brigali, pač pa mnogo bolj za širjenje komunizma. V tem pogledu so šli tako daleč, da so hoteli kar s silo "prevzgojiti" vse ljudi v državi Kerala v prave komuniste. V ta namen so začeli spreminjati šolske knjige ter potvarjati tudi zgodovino. Začeli so povečevati svoje "heroje", zmanjševati pa pomen dela Mahatme Gandhija za indijsko osvoboditev. Med ljudstvom je zaradi takega komunističnega postopanja začelo vrčeti. Izbruhnili so javni nemiri, a komunisti so jih doled vedno zadržali v krvi in z množičnimi aretacijami. Položaj pa se ni pomiril, ampak je postal vedno bolj kritičen. Tudi predsednik vlade Nehru ni mogel pri-

2.) Da bi bilo treba vsaj jutri, ko bo srbski narod prišel v položaj, da bo lahko svobodno povedal svojo besedo, naknadno popraviti storjeno napako in opustiti misel na skupno državo, čuvajoč vse napore za ustvaritev izključno srbske države.

Prepričan sem, da na tem sestanku lahko svoje misli odkrito povem: Ne dvomim, da jih ne bi mirno poslušali tudi tisti, ki se z njimi ne strinjajo, kakor poslušam tudi jaz mirno stališča tistih, ki se ne strinjajo z mojimi.

Da bi stvari postavil na svoja mesta, bom takoj povedal, da stojim na stališču srbskega nacionalizma; po narodnosti sem Srb in ne Jugoslovan. Zato pri vseh svojih političnih sklepkih izhajam s stališča srbskih narodnih koristi. Po teh uvodnih besedah bom povedal svoje mnenje o tisti sporni točki:

1.) Ko se je leta 1918 bližal konec vojne, so se dogodki razvijali s svojo notranjo logiko. Avstro-Ogrska se ni mogla obdržati, in kakor hitro je bil tu razpad habsburške monarhije kot zgodovinsko dejstvo, je zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev sledilo ravno vsled sile samega dogajanja stvari: tu nihče ni več mogel spraviti našega vojnega cilja na ustvaritev čim večje samo srbske države.

2.) Skupna država Srbov, Hrvatov in Slovencev predstavlja življenjski interes srbskega naroda, kakor tudi prav tak interes Hrvatov, kakor tudi Slovencev. Samo v tej veliki skupni državi, ki spaja Moravsko-Vardarsko dolino s Srednjo Evropo in Jadranom, lahko mi Srbi igramo tisto široko evropsko vlogo, ki odgovarja naši zgodovinski nalogi. Samo z našim zavzemanjem za to veliko državo, ki predstavlja evropski interes zahodnih demokracij, bomo lahko v ugodnem času dobili njeno podporo za vzpostavitev demokratske vladavine v naši državi. Samo v tej veliki skupni državi mi Srbi lahko obdržimo neokrnjeno zedinjenje vseh srbskih naseljih navzlic vsem sovražnikom, ki od vseh strani preže na nas. Prav isto velja za naselja Hrvatov in Slovencev. Na nas leži torej dolžnost, da bomo tedaj, ko bodo postavljeni temelji nove, svobodne "tretje" skupne države, poučeni vsled preživelih gornjih izkušenj, zaščitili v njej pravice in položaj srbskega naroda".

ARGENTINA

V Argentini je bil prejšnji teden na obisku predsednik japonske vlade Nobusuke Kiši. Visokega gosta so na letališču sprejeli uradni predstavniki ter številni japonski naseljenci. Predsednik japonske vlade je imel več razgovorov s predsednikom dr. Frondizjem in njegovimi ministri, katerih namen je bil še bolj poglobiti kulturne in gospodarske zveze med obema državama, kajti gospodarstvu obeh držav se po izjavi predsednika japonske vlade dopolnjujeta. Dr. Frondiz je visokemu gostu pripel najvišje argentinsko odklovanje veliki križ z lento Reda Osvoboditelja San Martin, Nobusuke Kiši pa dr. Frondiziju najvišje japonsko odklovanje Krizanteme z lento. Izročil mu je tudi osebno pismo japonskega cesarja Hirohita.

V provinci Santa Fe so bile 26. julija volitve v 12 mestih. Kandidate so postavile naslednje politične skupine: Narodna akcija, komunisti, demokrati, krščanski demokrati, progresivni demokrati, argent. socialisti, socialdemokrati, vladni intransigentni radikali, ljudski radikali. Peronisti pri volitvah kandidatne liste niso imeli, čeprav bi se bili volitev lahko udeležili, ker imajo v tej provinci stranko odobreno. Oddajali so delne prazne glasovnice, delno pa glasovali za komuniste. Vladni radikali so zmagali v štirih mestih, progresivni demokrati v treh, demokrati pa v enem. Značilno teh volitev je bila ta, da so pri njih tako vladni, kakor opozicijski radikali občutno nazadovale pomnožili pa so svoje glasove komunisti in peronisti. Prvi skoro za 20.000, drugi pa za okoli 22.000. Krščanski demokrati so napredovali za kakih 41% ter so dobili 15.815 glasov.

Argentinska vlada je s posebno odredbo omejila svobodno potovanje po državi diplomatskim predstavnikom Romunije in Sovjetske zveze. Če bodo diplomati teh dveh navedenih držav hoteli potovati globlje v notranost države, bodo morali svoje potovanje vnaprej prijaviti ter tudi navesti vozilo, s katerim žele izvršiti potovanje, spremstvo in smer poti. V nekatere predele jim je pa sploh prepovedano prihajati. Argentinska je s te odredbo samo odgovorila Romuniji in Sovjetski zvezi, ki sta po izgonu nekaterih njenih diplomatskih predstavnikov iz Argentine, omejili potovanja diplomatskim predstavnikom Argentine v Romuniji in ZSSR.

V Argentini je v zadnjem času vedno več terorističnih aktov, pri katerih je izgubilo življenje tudi že več povsem nedolžnih ljudi. Ogorenje proti terorističnim zločinom v javnosti je veliko. Javnost je zahtevala, da mora vlada z vsemi sredstvi zatreči to zločinsko početje ter krivce najstrožje kaznovati. Vlada bo to storila in je zveznemu parlamentu že predložila v odobritev zakonski osnutek, s katerim je zelo poostri-la predpise za zatiranje terorizma.

V Argentino je prišla na študijsko potovanje skupina severnoameriških vseučilišnikov-štipendistov, ki na ta način vračajo obisk argentinskim študentom v Severni Ameriki.

V Argentino je v prvih šestih mesecih prišlo 5607 imigrantov. Med njimi imajo večina Italijani. V teh mesecih je Argentino od južnoameriških držav sprejela največ novih naseljencev, kajti v Brazil jih je prišlo 4215, v Venezuelo pa 3185.

Glavni tajnik Organizacije združenih narodov Dag Hammarskjöld bo še to leto obiskal Argentino ter se tako odzval vabilu predsednika dr. Frondizija ob njegovem zadnjem obisku v Severni Ameriki.

Minister za gospodarstvo ing. Alvaro Alsogaray je mel prejšnje dni razgovor s sekretarji vojnih resorov o položaju v raznih gremijih ter z ozirom na grožnje nekaterih sindikalistov z novimi stavkami. Po konferenci je časnika-jem izjavil, da je imela konferenca čisto informativni značaj. Glede položaja v gremijih je pa dejal, da bo treba prenehati s prakso, da sta se dva ali trije sindikalisti po telefonu zmenili, da bodo napravili stavko in so pozneje vajo delavstvo v resnici tudi poslali. Do tega sestanka je verjetno prišlo tudi zaradi tega, ker je na zadnjem zborovanju kovinarjev, na katerem so sklenili pooblastilo vodstvu kovinarskega sindikata, da lahko proglasi stavko, kadar smatra čas za uместem, več peronističnih sindikalistov grozilo, da bodo v slučaju, če bi prišlo do novih oboroženih nastopov z vojsko, napravili iz središča mesta velik kres. To so grožnje, ki so jih peronisti ponavljali večkrat leta 1955. Predno je izbruhnila osvobodilna revolucija.

Novice iz Slovenije

Glasbena šola v Kranju je junija meseca slavila 50 letnico obstoja. Kranjski meščani so je ustanovili leta 1908 sredi najhujših narodnostnih bojev. Narodno delo se je tedaj razvijalo v čistnici, ki je bila ustanovljena dobrih 50 let poprej. Glasbena šola je kmalu po ustanovitvi že imela 100 učencev in nekaj let zatem tudi že lastni godalni orkester. Na proslavi 50 letnice so nastopili pevski zbori iz vse Slovenije.

V Koprku so odprli največjo jugoslovansko tovarno za izdelovanje motornih koles TOMOS (Tovarna motorjev, Sežana). Sedež obrata je bil poprej v Sežani, sedaj so ga na prenesli v razširjene prostore v Koper. V njem izdelujejo majhna motorna kolesa tipa Colibri. Pri slavnosti je bil navzoč tudi Tito.

Umrli se. V Ljubljani: Albin Pavšič upokojenec, Franciška Judež roj. Hri-bar, Elizabeta Cotič, roj. Cotič, Marija Pustelnik, roj. Izlakar in Martin Tomlje v Zagradu pri Grosupljem, Marija Klančar, roj. Rigler v Cerknici, Karolina Zupančič, učiteljica v p. v Kranju, Anton Boben v Mali vasi pri Stožicah, Peter Držaj, finančni inšpektor v p. v Opatiji, Roman Cvetko, laboratorijski tehnik v Valdotri in Anton Ružman, uslužbenec tovarne kovanega orožja v Kamniku.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Osebnosti

† **Jože Kosanc.** Dne 28. julija 1959 je umrl v Lurdesu zadet od srčne kapi Jože Kosanc, bivši poštni uslužbenec v Devici Mariji v Polju. Pokopali so ga dne 29. julija t. l. na pokopališču pri San Martinu. Rajnika sta spremljala na njegovi zadnji poti dr. Alojzij Starc in župnik Matija Lamovšek, ki sta opravila pogrebne obrede in molitve. V Argentini žaluje za njim njegova vdova Antonija, hčerke Justi, por. Fale, Tončka, por. Kahne in Anica, sin Jože, nečakinja Minka z družino, v Ljubljani pa brat Alojzij z družino ter ostalo sorodstvo.

† **Dr. Joško Arko.** Iz št. Vida nad Ljubljano je prišlo žalostno sporočilo, da je dne 16. julija umrl tamošnji zdravnik dr. Joško Arko. K zadnjemu počitku so ga položili dne 18. julija 1959 na pokopališču Zale v Ljubljani. Za rajnim žaluje v Argentini njegov sin dr. Vojko Arko, kateremu izrekamo najiskrenejše sožalje in sočutje, rajni pa naj v miru počiva v domači zemlji.

† **Jakob Berčič.** Ob zaključku lista smo dobili iz Lanusa sporočilo, da je v torek 4. avgusta t. l. umrl v 75 letu starosti Jakob Berčič iz Stražišča pri Kranju. Naj počiva v miru, preostalim naše iskreno sožalje.

Družinska sreča. V družini Janka Štrbenca in njegove žene ge Angele, roj. Šilc v Berazategui je bil rojen 20. julija sin Janko. Ga. Angela je po porodu zbolela za hudo pljučnico, a je že izven nevarnosti. V župni cerkvi sv. Roze v Munro je pa bil 25. julija t. l.

Težak je zaslužek: pazi na svoj denar.

Kar kupiš, kupi tam, kjer je ceneje, tako priporoča minister za ekonomijo. Zato kupi svoj hladilnik 3.000.— pesov ceneje, šivalni stroj 1.000.— pesov, pralni stroj 1.500.— in vse druge električne predmete veliko ceneje kot v katerikoli drugi trgovini.

Prepričaj se sam ali vprašaj one, ki so že kupili pri

P. NOVAK

Cerrito 2245, poleg Av. Villegas
Lomas del Mirador

Z dr. B. Vošnjakom na mirovni konferenci

Za časa visokošolskih študij v Parizu in Pragi sva se s pokojnim dr. Bogumilom Vošnjakom shajala in sva postala dobra prijatelja, ker sva bila precej enakega svetovnega nazora.

Prva svetovna vojna naju je začasno ločila. Sam sem se iz Trsta umaknil v Prago in nato na Rijeko, kjer sem kot upravnik pomorskega "poola" s hrvatskimi patrioti, kasnejšimi sočlani Narodnega Vijeća Rijeka-Sušak sodeloval v podtalnem delu. Bogumilu pa je uspelo oditi v tujino, kjer je kot ugleden član Jugoslovanskega odbora v Londonu zastopal naše narodne cilje.

Leta 1918 pa sva se spet sešla, in sicer v Parizu na Mirovni konferenci. Dr. B. Vošnjak je bil tedaj glavni tajnik in delaven član delegacije Srbov, Hrvatov in Slovencev, jaz pa sem kot član slovenske delegacije sodeloval v gospodarskem odseku, kateremu je načeloval dr. Velizar Janković.

Slovenska delegacija je bila zelo skromna in je številčno daleč zaostajala za Hrvati in Srbi. Toda njeni člani so bili zelo delavni in so se trudili kar najbolj ščititi interese Slovenije in bodoče Jugoslavije.

Od vseh prečanov je bil poleg dra. Trumbića, predsednika delegacije SHS, prav gotovo dr. B. Vošnjak v mednarodni politiki najbolj podkovan osebnost. Razen tega je zaradi svojega čas-

niškega dela, svojih razprav v angleškem in francoskem jeziku bil znan v mednarodnem svetu in je užival pri Zaveznikih velik ugled in priznanje.

Njegove vrline so bile: temeljito znanje mednarodnega prava, perfektno obvladanje obeh razpravnih jezikov — angleščine in francoščine — na mirovni konferenci ter končno njegova nesebična in požrtvovalna delavnost za doseg narodnega ideala za svobodo Slovenije. Velike vrednosti so bile tudi njegove osebne zveze s politiki zaveznikov.

Kljub vsej požrtvovalnosti in dobri volji se je slovenska delegacija na žalost morala boriti z velikimi težavami. Člani so bili sicer dobri zidarji, toda manjkal je potreben material in dobro pripravljene teren za stavbo. Glavne pomanjkljivosti, katerih niso bili krivi člani, ampak ves slovenski narod, so bile predvsem tele:

Naša delegacija je bila maloštevilna. Njeni člani, razen redkih izjem, niso perfektno obvladali razpravnih jezikov, zato niso mogli gladko debatirati pri razpravah na sejah raznih odsekov Mirovne konference.

Velika škoda je bilo pomanjkanje osebnih zvez — predvseh — ali vsaj osebnega poznavanja z odločujočimi politiki zaveznikov. Razen dr. Vošnjaka menda nihče od Slovencev ni imel po-

membnejših stikov z uglednimi zavezniskimi činitelji.

Najhujše pa je bilo dejstvo, da zavezniki niso prav nič poznali slovenskega naroda in njegovih teženj. Ti niso niti hoteli vzeti si časa, da bi preučevali naše narodne probleme, niti niso pokazali dobre volje, da bi jih upoštevali. Zanje so bili to neznamitni in brezpomembni problemi. Sicer pa: kakšno praktično korist bi prineslo preučevanje slovenskih problemov njihovim državam, katere so zanimali samo veliki gospodarski kompleksi in interesi (nafta, rude, sirovine itd.), prav nič pa ne vprašanja neznamitnih etniških skupin.

Zapadni svet, razen Nemcev in Italijanov, ki samo čakajo, kdaj bi mogli zasedati naše ozemlje, nas Slovencev takorekoč sploh ni poznal. Nikar ne mislimo, da nas ves kulturni svet pozna. Poznajo nas, in še to zelo površno, le nekateri diplomatski uradniki, ki so službovali v naših krajih, kakšni trgovski potniki in turisti, pa še nekaj osebnih znancev in prijateljev.

Moramo si biti na jasnem, da je zpad mnogo manj vedel in še ve o naših razmerah in težnjah, kot vemo mi Slovence n. pr. o notranjih zadevah v Braziliji, ki je skoraj tako velika kot cela Evropa, ali pa o ameriški zvezni državi Ohio, kjer živi naša največja kolonija, ali pa o sosednji Gradiščanski, ki je etnična vez med severnimi in južnimi Slovani in kjer živi precej Hrvatov, Slova-

kov in tudi nekaj porabskih Slovencev. Višek naivnosti našega naroda pa je bila slepa vera v neko večno pravico. Vse se je zanašalo na Wilsonove točke in na pravico samoodločbe. Ta naivna slepa vera in zaupanje v mednarodno pravico sta seveda odvzela vsako borbenost. Kakšna pa je bila ta pravica za naš narod, smo videli tedaj v Parizu, in vidimo še danes celo v katoliških Italiji in Avstriji, kjer se morajo Slovenci vključevati pismenim mednarodnim obvezam boriti za svoje najosnovnejše jezikove pravice.

Razen junaškega podviga generala Maistra, ki nam je ohranil Štajersko, je narod gledal več ali manj pasivno na dogajanje in se je zadovoljil le s spomenicami in protesti, ki so seveda končali v košu, namesto da bi odločno segel po orožju.

Če bi imeli vsaj eno oboroženo divizijo, kar tedaj ni bilo nemogoče, katere bi se hotela žrtvovati za naše obmejne kraje, prav gotovo ne bi prišlo do strahotnega in žalostnega plebiscita na Koroškem, prav tako nam bi Londonski pakt ne odtrgal našega Primorja. Žal se nismo dovolj zavedali, da samo vojaška sila in moč krojita pravico, ki je stala in tudi še vedno na žalost stoji na strani močnejšega.

Ne vem, kaj bi bilo s Slovenci, če bi se tedaj ne mogli nasloniti na Srbijo, ki je uživala med zavezniki največje priznanje in občudovanje zaradi junaštva

RAMOS MEJIA

Šolski tečaj Antona Martina Slomška Pouk tečaja se je pričel dne 16. februarja. Je vsak ponedeljek od 17. do 19. ure v ulici Necochea 440 in sicer v dveh lepo opremljenih prostorih.

Tečaj vodi učiteljica gđ. Anica Šemrov, verouk pa poučuje č. g. Matija Lamovšek. V tečaj je vpisanih 90 otrok: 35 dečkov in 55 deklic. Razdeljeni so v nižjo in višjo skupino. Nižja skupina ima 3 oddelke, ki obsegajo prvo drugo in tretje šolsko leto. 75% otrok zelo redno obiskuje tečaj.

Tečaj poje vsak prvi petek pri večerni sv. maši. Vaje za to ima v "sanatoriju" vsak petek ob 17. uri.

Ta največji slovenski tečaj ima mnogo protestne učne prostora. Zato se krajevni šolski svet, ki ga sestavljajo poleg gđ. učiteljice in č. g. kateheta g. Gabrijel Prešern (predsednik), Matevž Potočnik (podpredsednik), Franc Pergar (tajnik), Janez Brula (blagajnik) in Valentin Pintar (gospodar), zelo trudi, da bi se tečaj mogel enkrat preseliti v "Slomškov dom", katerega naj bi čimprej zgradila slovenska skupnost v okolici Ramos Mejije.

Nižjo skupino (1. oddelke) obiskujejo: Babnik Janč, Brula Janez, Hrvat Marjan, Kočmur Darček, Potočnik Marko, Prešern Tonček, Puntar Janez, Andrejak Bernardka, Bavec Marija, Medved Marita, Perharič Rezika, Puc Valerija, Rus Metka, Telič Adrijana, Učakar Lidija, Vojnovič Marija Snežna in Metka; 2. odd.: Komac Robert, Lavrenčič Toni, Nagode Edi, Opeka Lojzek, Pintar Jurček, Pipp Ivanček, Puntar Tončič, Telič Ladko, Tomažič Hektor, Brula Andreja, Homove Helena, Jeločnik Irenka, Kinkelj Alenka, Kržišnik Jožica, Maček Alenka, Marin Marjanca, Podgorelec Kristina, Potočnik Anica, Prešern Francica, Petelin Marija, Vesel Nedica; 3. odd.: Bavec Janez, Fink Marko, Andrejak Sonca Pavla, Babnik Majda, Jeločnik Marta, Marin Polonca, Opeka Helena in Marija, Pergar Marjetka, Perharič Alenka, Pipp Marjanca, Učakar Marija, Zupan Magdalena; višjo skupino pa: Babnik Franci, Bezlaj Mirko, Čestnik Joško, Hrvat Joško, Kessler Janez, Krivec Andrej, Maček Joško, Mlakar Bojan, Papež Ivanček, Pergar Janez, Perključ Aleksander in Milan, Petelin Franci in Janez, Pintar Janez, Potočnik Niko, Skubic Lojze, Bajec Anča in Mojca, Brula Vlada, Čestnik Cilka, Duric Kristina in Silva, Fink Marija, Gorazd Sarika, Grad Barica, Homove Marjanca, Jeločnik Helena, Kinkelj Marjetka, Maček Metka, Mankoč Elvira, Opeka Bernardka, Pergar Marija, Petelin Pavla, Pintar Slavka, Potočnik Lučka, Pintar Majdka, Rus Marija in Učakar Nelka.

SAN MARTIN

Na prvo obletnico smrti g. svetnika Karla Škulja so se rojaki v San Martinu v lepem številu udeležili sv. maše z dušnice, pri kateri je pel pevski zbor iz San Martina. Po evangeliju se je g. dr. Starc v toplih besedah spominjal pokojnega dušnega pastirja in je prosil vse Slovence, da naj sledijo njegovemu vzgledu in ostanejo vsi zvesti Bogu in domovini. Po sv. maši so se navzoči rojaki podali na pokopališče v San Martinu, kjer je pokopano telo svetnika Karla Škulja. Na grobu stoji nov, ličen nagrobni spomenik v obliki slovenskega poljskega znamenja. Spomenik sicer zaradi pokopališčnih predpisov nima tiste višine kot so jo imela poljska znamenja doma, vendar je lep spomin na domov-

SAN MARTIN

ni. Zgrajen je iz rezanega kamenja in v gornjih starih vzdobinah se nahajajo odlični reliefi brezjanske in lujanske Marije, sv. Jožefa in begunske družine — vsi so delo g. Jožeta Žerovnika. Steber je pokrit z rdečo streho, na vrhu pa stoji kamenit križ. Pred stebrom se na grobu nahaja bronasta plošča — tudi delo g. Žerovnika — z reliefom pok. svetnika Škulja in primernim napisom. Spomenik potrebuje še nekaj malenkostnih izpopolnitev, ki se bodo izvršile v prihodnjih tednih.

Pri tem spomeniku so se torej zbrali v nedeljo sanmartinski rojaki s svojim dušnim pastirjev dr. Starcem na čelu. G. dr. Starc je imel na zbrane kratek nagovor, nato pa je izmolil molitve za rajne. Po končanih molitvah je v ime nuna odbora za postavitve spomenika spregegovil g. Smersu, ki je povedal, kako je prišlo do zamisli sedanjega spomenika in kako je delo za spomenik pod vodstvom g. Žerovnika in Lobnika napredovalo. S tem spomenikom so častilci pok. svetnika pokazali hvaležnost do svojega delovnega in gorečega dušnega pastirja in njegovga delavca.

DANILO HAVELKA —

PETDESETLETNIK

G. Danilo Havelka bo v nedeljo 9. avgusta srečal Abrahama. Če kdo med našimi javnimi delavci zasluži naslov "garača", ga zasluži naš jubilan, saj spada med tiste javne delavce, ki nam jih je vzgojila polpretekla doba in ki so se od fantovske dobe dalje z veliko požrtvovalnostjo in še večjim idealizmom udeleževali na vseh področjih slovenskega javnega življenja.

G. Havelka je bil rojen 9. avgusta 1909 v Krškem, kjer je dokončal ljudsko šolo; v Ljubljani pa je dovršil Trgovsko šolo. Že kot šestnajstletni fant je začel delati v domačih družtvih. Velika organizatorja gg. Tomazin in Štrukelj sta hitro spoznala njegove organizatorne talente in sta ga pritegnila tudi na politično področje, kjer se še danes krepko udeležuje. V Ljubljani je bil član šentpeterskega Orla in je obiskoval razne tečaje, med drugimi tudi politični tečaj, ki ga je organizirala SLS. Ko se je iz Ljubljane vrnil v Krško, je tam l. 1929 ustanovil Orla in začel z dramatikom.

Borba za vsakdanji kruh ga je zanesla v Rudnik pri Ljubljani, kjer je bil poslovodja prvga delavskega konzumnega društva. L. 1936 je nastopil službo uradnika pri Okrajnem cestnem odboru

no. Zgrajen je iz rezanega kamenja in v gornjih starih vzdobinah se nahajajo odlični reliefi brezjanske in lujanske Marije, sv. Jožefa in begunske družine — vsi so delo g. Jožeta Žerovnika. Steber je pokrit z rdečo streho, na vrhu pa stoji kamenit križ. Pred stebrom se na grobu nahaja bronasta plošča — tudi delo g. Žerovnika — z reliefom pok. svetnika Škulja in primernim napisom. Spomenik potrebuje še nekaj malenkostnih izpopolnitev, ki se bodo izvršile v prihodnjih tednih.

Pri tem spomeniku so se torej zbrali v nedeljo sanmartinski rojaki s svojim dušnim pastirjev dr. Starcem na čelu. G. dr. Starc je imel na zbrane kratek nagovor, nato pa je izmolil molitve za rajne. Po končanih molitvah je v ime nuna odbora za postavitve spomenika spregegovil g. Smersu, ki je povedal, kako je prišlo do zamisli sedanjega spomenika in kako je delo za spomenik pod vodstvom g. Žerovnika in Lobnika napredovalo. S tem spomenikom so častilci pok. svetnika pokazali hvaležnost do svojega delovnega in gorečega dušnega pastirja in njegovga delavca.

Vsak teden ena

OH, ŽENA ME KREGA...

Oh, žena me krega, ker sem se napil, prav špičast me gleda, kot bi njen mož ne bil.

Pa ji putrh pokažem, to stirim le za špas, pa jo kmal potolažim, se smeje na glas.

Na zdravje ti bom pila, da bi skoraj zdrav bil, pa bi še jutri eno tako bolezen dobil.

v Brežicah, kjer so ga naravnost zasuli z javnim delom. Bil je predsednik Fantovske zveze in posavskega fantovskega okrožja, tajnik SLS in predsednik mladinske organizacije SLS i t. d. Aktivno se je udeleževal vseh političnih bojev v tisti viharni dobi in je imel velike zasluge, da je pri tedanjih volitvah SLS sijajno zmagala.

V decembru 1938 je g. Havelka odšel na novo službeno mesto — na podružnico Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Kočevju. Tudi tam se je takoj podal v javno delo med kočevskimi Slovenci. Zaradi tega dela je bil trn v peti kočevskim Nemcem, ki so mu po razpadu Jugoslavije grozili s smrtjo. Ko so kmalu nato nastopili komunisti, izrabljajoč v svoje politične namene okupacijo, je jubilan zbral slovenske fante v Kočevju in okolici in tajno vojaško organizacijo, ki jo je nato v celoti priključil Slovenski legiji. Odslej je vse svoje delo posvetil protikomunistični borbi. V l. 1943 je ustanovil Vaško stražo v Stari Cerkvi pri Kočevju, vodil protikomunistično propagando in sodeloval pri obveščevalni službi za zapadne zaveznike. Ob italijanski kapitulaciji so ga skupaj z drugimi kočevskimi fanti zajeli partizani in ko so ga vodili na strelišče, se je na čudežen način rešil in se nato skrivaval v župnišču pok. svetnika Karla Škulja. Pozneje se je vrnil v Kočevje, kjer je znova organiziral protikomunistične borbe. Ker mu pa Nemci niso zapuili, se je moral preseliti v Ljubljano. V Ljubljani je pomagal pri ustanovitvi Kmečke pisarne, in sodeloval pri Akcijskem odboru, ki je imel nalogo zbirati domobrance. Potem je šel v Logatec za narodnostnega referenta pri okrajnem načelnstvu. Tu ga je zatekel konec vojne. Skupaj z ostalimi begunci je odšel na pot čez Ljubelj in potem dalje v Italijo. Leta 1948 je odšel v Argentino.

V Argentini se jubilan ves čas aktivno udeležuje v SLS. Poleg tega dela tudi v številnih drugih organizacijah. Lahko pa rečemo, da je duša Društva slovenskih protikomunističnih borcev in Konzorcija Vestnika slov. protikom. borcev. Živi v San Martinu s svojo soprogo g. Marijo, roj. Bah in svojimi otroci. Vsakdanji kruh si služi s pleskarskim delom.

Gospodu Havelki k lepemu jubileju iskreno čestita vsa slovenska javnost. Tem čestitkam se pridružuje tudi Svobodna Slovenija, katere zvesti poverjenik v San Martinu je naš jubilan. Še na mnoga leta!

Večnaja Pamjat!
Dr. Vekoslav Kisovec.

Kako se reče

Ta lopata je od sosedu — ...sosedova. Poročilo tajnika — Tajnikovo... Opomba pisatelja — Pisateljeva... Zvezek je od Metke, knjiga pa od strica — Zvezek je Metkin, knjiga pa stričeva.

Takih napak smo že v domovini delali precej, v Argentini pa še več, ker vpliva španski jezik, ki nima svojilnega pridevnika (na —ov, —ev, —in, —ji). Le poskusite prevesti gornje primere pa boste videli, da povsod pride samostalnik z predlogom de!

Kadar smo v dvomu, se lahko vprašamo: čigav? Čigavo poročilo, čigava knjiga?

Pripono —ov (—ev) rabimo pri moških osebah in živalih moškega spola. Nekaj zgledov: Tonetov, sinov, delničev, petelinov, bikov. Tudi možka imena na —a niso izjema: Miha — Mihov (ne: Mihatov), Detela — Detelov.

Pri ženskih osebah imamo pripono —in: materin, Ivankin, ženin. Pri živalih ženskega spola pa rabimo —ji: kravji, žabji, mušji.

Ob drugi priliki se bomo pomudili pri nekaterih posebnostih rabe teh pripon pri stvarih, kjer pravzaprav ne moremo govoriti o svojini (n. pr.: puškino kopto, juhin dodatek, noževa konica, kruhova sredica, križev pot, železov sulfat, ogljikova kislina, žametov klobuk).

Včasih moramo tudi v slovensčini rabiti roditelj (genitiv) — svojilni roditelj — namesto svojilnega pridevnika, a brez predloga od.

Bratova hiša — hiša mojega brata. Cankarjev spis — spis Ivana Cankarja. Predsednikov govor — govor predsednika društva. Profesorjeve besede — besede profesorja, ki sem ga omenil. Učenčeva knjiga — knjige učencev. Pesmi Koseskega.

Iz teh primerov moremo sami priti do slovničnih pravil. Svojljni radilnik (namesto svojilnega pridevnika) rabimo, kadar ima samostalnik pri sebi prilastek (preprosto povedano: kadar ne stoji sam), če je v množini (ali dvojini) in ako je ime samo po sebi pridevnik.

POZOR

Zelo zanimiva nogometna tekma bo v nedeljo 9. avgusta ob 10. uri v prostorih Mladinskega doma kot povratna igra med SFZ Moron-Lanus proti Mladinskemu domu. Zmagovalec bo dobil pokal Slovenija.

Nedelja 16. avgusta

začetek ob 12. uri

Pridite na KOLINE

Pečenka, razvedrilo, pomének, dobra volja.

Vljudno vabi
Društvo SLOVENSKA VAS, Lanús

UČENKE (VAJENKE)

v starosti od 18 do 25 let

išče

Est. Textiles Pablo Buder SAIC

SAN MARTIN 4751

FLORIDA

F. C. N. General Belgrano

STANKO MAJČEN

VERENA

Po opravlilu je bil v kotu med zakristijo in župniščem na očitnem mestu kratak posvet med gospo županjo in gospe-mi občinskimi svetovalkami, ali naj se to in tako pohujšanje javi župniku ali škofu v mesto. Zakaj pohujšanje je pohujšanja vredno in že se utegne zgoditi, da si ga kdaj drugi izmisli ženska ne iz siromaštva kakor Jerebička, temveč zato in zato...

Jerebič je prišel iz cerkve za Marijo tih in z globoko povešenimi uhlji; že po naravi so mu silili stran od glave, to pot so mu kar klapali v vetru.

Marija je jokala, rekla pa ni ničesar. Sredi cerkvenega trga, da jo je mogel videti ves svet, se je zavrtela na peti in odhitela domov, kar so jo krila nesla.

Štefan jo je našel doma sklenjeno nad posteljo in jokajočo v blazine bridko in brez milosti.

"Ali naj kravi oderežem kožo...?" jo je tolažil mož; "Saj bo lan kmalu storil in tudi predivo bom zamenil za platno kupiti pa ne morem, saj vidiš."

Marija se je z objokanimi očmi ozrla vanj, pa je takoj zopet skrila obraz v roke.

SLOVENCI PO SVETU

KANADA

V slovenski župniji Marije Pomagaj v Torontu so imeli 7. junija slovensko novo mašo. Imel je je rojak Franc Skumavec, ki je doslej drugi slovenski novomašnik v Kanadi. Prvi je bil pred leti Lojze Ambrožič, nečak p. Bernarda Ambrožiča. Na novomašne slavnosti je iz Clevelanda prišel tudi škof dr. Gregorij Rožman, ki je bil pri novi maši tudi slavnostni govornik. Na novomašnem slavju je škof dr. Rožman znova govoril,

za njim pa župnik dr. Kolarič; bližnji novomašnik rojak p. Fortunat je prinesel pozdrave od slovenskih frančiškancev iz Lemonta ter iz Dovjega na Gorenjskem, odkoder je novomašnik doma in kjer ima še mater. V imenu sošolcev iz škofovih zavodov v št. Vidu je novomašniku sporočil tople pozdrave g. Kozina iz Montraela. Za njim sta še govorila Janez Cvetko v imenu Društva N.I.J. in Tončka Kastelic v imenu K. Z. Lige.

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVJENJA

V Buenos Airesu je bila prejšnji teden 73. razstava argentinske plemenske živine. Ta razstava je vsako leto najslavnejša gospodarska prireditev, na kateri živinorejci razstavijo najlepše primerke živine čistih pasem. Posebne komisije določijo vsako leto za vsako pasmo "kampiona", ki jih potem prodajajo na licitaciji. Letošnje cene, ki so jih plačevali za čistokrvno plemensko živino, so prekosile vse dosedanje rekorde. Tako se prodali bika pasme Aberdeen Angus za 7 milijonov pesov. Veliki "kampion" te pasme je bil prodan za 2.500.000 pesov, bgl pasme Hereford za 2.100.000 pesov in pasme Shorthorn za 1.450.000 pesov. Ovna pasme Corriedale so prodali za 550.000 pesov, merjesca kriolske pasme za 130.000 pesov, konja

Orkester

MOULIN ROUGE

nastopa (igra, sodeluje) v mesecu avgustu na sledečih krajih:

- Sobota, 8. Soc. de Gimnasia de V. Ballester
- Sobota, 15. Restavracija "Nino", V. López
- Nedelja, 16. Klub "Suabia del Este", La Paz 650, Villa Ballester
- Sobota, 22. Klub "Alsina" v Villa Alsina
- Sobota, 29. Confitería "Velero", V. López

čistokrvne kriolske pasme za 130.000 pesov in petelina Plymouth za 3.000 pesov.

Predsednik Eisenhower je podpisal zakon, ki odobrava v novem proračunskem letu ameriško pomoč gospodarsko nerazvitim državam v svetu v višini 3.556.200.000 dolarjev.

Argent. vlada bo prodala privatnim avtobusnim družbam okoli 682 velikih osebni avtobusov, s katerimi je vršila avtobusno prevozniško službo iz Bs. Airesa na dolge proge v notranjost države. Privatnim družbam bo tudi stavila na razpolago vse osebje dosedanjih drž. avtobusnih podjetij.

1. seznam prispevkov za "Slomškov dom" v Ramos Mejía

S 10.000: Matevž Potočnik; S 5.000: Ivan Makovec, Janez Kalan; S 1.500: Ignacij Lavrič; S 1.000: Anica Šemrov, Anica Pučko, Jože Javoršek, Franc Durčič, Ivanka Krušič, Karel Svetlin, Lojze Mali, Jože Cestnik, Dušan Pip, Ludvik Pikec, Anton Stanonik, Pavle Novak, Jože Šeme, Janez Jakoš, Anton Perovšek, N. N.; S 500: Marija Papež, Tine Javoršek, Tone Vesel, Francka Jerin, Marija in Francka Gabrenja, Antonija Ustar; S 100: Martin Fajfar, Jože Puc in N. Zupančič.

V tem seznamu niso še zapisani dobrotniki, ki so prispevke že obljubili. Bodimo vsi prepričani, da velika dela zahtevajo velike žrtve, ne samo darov od tega, kar kdo zlahka premore. Navdušenje in dobra volja premagata vse zapreke. Pogum, delo, žrtve — s tem geslom začenjamo to pomembno delo.

PO ŠPORTNEM SVETU

Znani francoski avtomobilski prvak Jean Behra se je smrtno ponesrečil na dirkališču Avus v Berlinu. Na avtomobilskih dirkah je pričel nastopati l. 1952. Bil je 4-krat francoski prvak, prej pa je bil 10 let zaporedoma motociklistični

Pred nakupom se posvetujte pri

Lojzetu Novaku

Izključno zastopstvo

BUMARS R.L.

Avda de MAYO 302. T. E. 658-7083
Velika izbira hladilnikov, pralnih strojev, šivalnih strojev, plinskih štedilnikov, TV aparatov ter drugih potrebščin za dom, vse najboljših znamk. Cene ugodne, tudi možnost dolgoročnega odplačevanja do dveh let. Nudim tudi dobra motorna kolesa. Svetujem nakup električnih hladilnikov že sedaj, kajti po leti bodo dražji. Ključite po telefonu, zglasite se osebno v trgovini. Pridem tudi na dom.

JAVNI NOTAR Francisco Raul Cascante

Escribano Público
Uruguay 387
T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

obtožil Štefan svojega siromaštva; kaj, ta tudi — kaj je le ta doživela?

Premeril jo je strahoma od vrha do tal in hudo mu je bilo, da se je moral kot previden oče ustaviti tudi na najkotljivejših točkah njenega kipečega telesa.

Zavedel se je, da takega telesa ne kaže obešati ljudem na oči, bolje bi bila, zakopati ga živega deset sežnjev globoko pod zemljo kakor dovoliti, da posije sonce nanj o nepravem času, o nepravem priliki.

"Tudi tebi rečem, kakor sem rekel materi: Bo, kar bo, ko bo... Potrpi, saj vem, da je hudo. Da smo to vedeli prej, bi bili ostali, kjer smo bili. Naj si brat zorje, zemljo sam, ko se vrne iz Amerike. Je gnezdo ta Snežna, kakor mu nismo bili vajeni..."

Mati Marija se je potolažila, Verena pa ne. Najprej je hotea zvedeti natančno in po vrsti, kako se je zgodilo Vincencu na paši, kdo ga je udaril prvi, kod in kolikokrat, in še, kakšni so sledovi udarcev. Pasla se je na marogah Vincencijega hrpta in brez potrebe ga je spraševala o tej in oni podrobnosti. Samo za podrobnosti se je zanimala, za te pa s tako naslado, da so se očetu Štefanu ježili lasje.

prvak Francije. Večkrat se je že hudo ponesrečil na avtomobilskih dirkah. Zaradi nesreč je izgubil en uhelj in nos, oboje je imel iz plastičnega materiala, kolikokrat si je polomil rebra, pa menda niti sam ni vedel.

Na dirkah za prvenstvo Berlina je naslednjega dne, 2. avgusta, zmagal Tony Brooks (Angl.), drugi je bil Dan Gurney (ZDA).

Novi južnoameriški prvak srednje kategorije v boksu. V Luna Parku je argentinski prvak Ciril Gil premagal v borbi za južnoameriški naslov dosedanjega prvaka Argentine Martiniana Pereyra s tehničnim K. O. v 9. krogu.

V Liegeu je Belgijka Yvonne Reyners osvojila naslov svetovne kolesarske prvakinja v cestnih dirkah.

Na Dunaju je Argentinec O. Suarez izboljšal svoj južnoameriški višek na 500 m s časom 14:14,10. V tekmi je bil tretji, zmagal je Nemeč Hanke, drugi pa je bil Artynuk (SSSR).

OBVESTILA

Pozor. Zelo zanimiva nogometna tekma bo v nedeljo 9. avgusta ob 10. uri na igrišču Mladinskega doma kot povratna igra med SFZ Moron-Lanus proti Mladinskemu domu.

Zmagovalec bo dobil pokal Slovenija. VI. kulturni večer Slovenske kulturne akcije, ki bi moral biti v petek 31. julija, je preložen na petek dne 14. avgusta ob 19,30 v dvorani Slovenske hiše. Predaval bo prof. Alojzij Geržinič: Razvoj in sedanj položaj našega pravorečja in pravopisa.

Romanje Družabne pravde bo v nedeljo 6. septembra (in ne 13. septembra, kakor je bilo po pomoti objavljeno v zadnji Svobodni Sloveniji). Cilj romanja je Marijino svetišče v Pontevedra, kjer je za župnika č. g. Markič, ki bo tudi letos daroval romarsko sv. mašo ob 11. uri. Vabimo članstvo in prijatelje Družabne pravde, da se udeležijo romanja z vsemi svojimi družinskimi člani.

Družabna pravda
Ponovno prosimo vse rojake, da odstopijo Mladinskemu odseku Društva Slovencev fotografije slovenskih krajev

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3324
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 613.742

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1959 za Argentino \$ 240.—

(mest, vasi, gora, rek in pod.). Te fotografije naše učiteljstvo nujno potrebuje pri pouku zemljepisja. Prav tako ponovno prosimo za knjigo "Naša beseda" za naše učence. Društvo Slovencev nima nobenega izvoda več v zalogi, povpraševanje s strani staršev pa je veliko. Kdor bi jo mogel odstopiti, bo storil veliko dobro delo v korist naših otrok.

Obisk argentinskega reaktorja. Slov. kat. akademsko društvo se je obrnilo na argentinsko komisijo za atomsko energijo s prošnjo, da bi dovolila članom SKADA obisk atomskega reaktorja. Obisk je bil dovoljen in bo v petek 7. avgusta. Zbirališče bo pred glavnim vhodom poslopja "Comisión nacional de energía atómica", Avda Libertador General San Martín 8250 ob 15. uri, od tam nas bodo z omnibusom odpeljali na kraj reaktorja. Odbor SKADA vabi vse člane in prijatelje, da izkoristijo to edinstveno priliko in se obiska udeležijo.

Poizvedba. Rojake v Mar del Plata prav lepo prosimo za naklonjenost, da bi nam sporočili nov naslov naročnika Štefana Bizjana, ki je v Mar del Plata stanoval v ul. Colon 3336, a se je v zadnjem času preselil drugam. To nam je sporočila poštna uprava, ki mu 28. in 29. številke, kakor tudi naslednjih ni mogla vročiti. Za naklonjenost že vnaprej iskrena hvala.

Uprava Svobodne Slovenije

Dne 16. julija 1959 je preminul moj dobri oče

dr. JOŠKO ARKO

zdravnik v št. Vidu nad Ljubljano.

K zadnjemu počitku so ga položili na žalah dne 18. julija 1959.

Vojko Arko z ženo

S. C. de Bariloche, 27. julija 1959.

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da nas je 28. julija 1959 zapustil poklican od Vsemogočnega naš mož, oče, tast, stari oče, brat in stric

JOZE KOSANČ

biv. poštni uslužbenec pri Dev. Mariji v Polju.

Obenem se v imenu preostalega sorodstva zahvaljujemo prečastitima gospodoma dr. Alojziju Starcu in Matiji Lamovski za duhovno tolažbo in spremstvo ob pogrebu, kakor tudi vsem, ki so nam v teh dneh nudili dobrohotno pomoč in tistim, ki so ga prišli kropiti ali ga spremljali na zadnji poti.

Žalujoci

Vdova Antonija, roj. Demšar; hčerke: Justa, por. Fale z družino, Tončka, por. Kahne, Anica; sin Jože; nečakinja Minka z družino v Buenos Airesu; brat Alojzij z družino v Ljubljani in ostalo sorodstvo.

Komaj se je tisto nedeljo znočilo in so bili povečerjali, so se na rosnih trati zunaj pred okni zaslišali drsajoči koraki. Moralo jih je biti več, zakaj šum je bil kdaj tu, kdaj tam.

Pospravili so mizo, oče je odmolil, malo llonko so položili spat in Verena je odprla okno svoje kamre.

Klobuki na tilnikih, krivci za klobuki, viržinke v ustih, pesti v hlačnih žepih...

"Prehladila se boš, Verena, če se že nisi... Samo ne zameri, ne mislimo slabosti..."

Verena je treščila okna v okvir, da so zažvenketale šipe, pa ni nič zaleglo.

Kakor bi stali fantje pred njo v izbi tako jasno, tako razločno se je slišala vsaka beseda.

"Prišli smo, ker si nas pač povabila — ali nisi? In če smo prišli nepovabljeni — kaj imaš zoper nas? Nas je preveč? Ali naj vadjamo, kdo sme in kdo ne? O Verona, sladka Verona... Če še nismo začeli, je to zato, ker manjka prvi tenor. Zgrešil je čas, bo pa prišel..."

Na pomoč je pritekel oče Štefan s koso, edino koso, ki so jo imeli pri hiši. Začel je kositi travo prav pod nogami vasovalcev.

Razumeli so in se ukaje porazgubili

po vrhek. Obljubili pa so, da še pridejo v vas.

Verena se ni mogla držati doma, štirih sten doma kakor naslikan Turek. Preveč je bilo dela ta prvi čas, preveč skrbi. Oče počasen, Viencne lahkokrat (po materi), llonka pa ne godna. Prijeti je morala za to delo in za ono, da pomore materi tudi izven doma.

Najlepša ura je bila tista ura, ko je lahko po večerji sedla na trato za hišo in zrla na njivo z lanom. Lan se je že sušil, in kdor je imel bistre oči, je mogel videti tudi že platno, kako se beli na soncu. Dotlej bo pretekel še mnogokateri dan, tudi mnogokatera noč bo pretekla, platno pa bo vendarle zasijalo pod soncem, obeljeno za srajce. In takrat bo dobila perilo tudi Verena, ponosna Verena.

Takrat pa bo tudi zapeljevala, najpečnejše sinove najpečnejših kmetij bo izpeljala iz varnega varstva ljubosumnih mater, vodila jih mimo hiš, kakor cigan vodi medveda na verigi, vsem v posmeh, sebi v zadoščanje... Samo počakajte, ve trde matere velikih kmetij, ve najžežnejše... Še zaplesalo vam bo po mozežanih, tolikanj vam bom zmešala sinove!

(Nadaljevanje v prihodnji številki)